

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอด
ความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร*
Learning Management Techniques as a Cultural Mechanism
to Pass on Characteristics of a Gentleman to Pre-Cadet
Students at Armed Forces Academies Preparatory School

จักรินทร์ พิวเหลือง, สุเมษย์ นนทหลัง และพีรเดช ประคองพันธ์
Chakkarin Piwlueng, Sumate Noklang and Peeradet Prakongpan
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย
Srinakharinwirot University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: chakkarinp.2518@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ (Critical Ethnography) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ปัจจุบันของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 10 คน อดีตอาจารย์โรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 5 คน นักเรียนเตรียมทหารที่กำลังศึกษา จำนวน 10 คน และนักเรียนเตรียมทหารที่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 5 คน รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้าง ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อใช้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก อีกทั้งผู้วิจัยในฐานะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการให้ข้อมูลและอยู่ในบริบทภายในโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านแนวคิดอำนาจงวียนัย และชี้ระอำนาจของ Michel Foucault

ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษ มีทั้งหมด 8 เทคนิค ประกอบด้วย เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมบทบาทสมมติ เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมระดมสมอง เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในห้องแล็บวิทยาศาสตร์ เทคนิคการจัดการ

เรียนรู้ห้องคอมพิวเตอร์ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ฐานภูมิปัญญาไทย และเทคนิคการจัดการเรียนรู้พลศึกษา โดยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหารที่ปฏิบัติการด้วยอำนาจทางวินัย และชี้แนะอำนาจ ปลุกฝังสั่งสอนนักเรียนเตรียมทหาร ในทุกพื้นที่ของโรงเรียนเตรียมทหาร

คำสำคัญ: เทคนิคการจัดการเรียนรู้; กลไกทางวัฒนธรรม; ความเป็นสุภาพบุรุษ; นักเรียนเตรียมทหาร

Abstract

The purpose of this research was to study the use of learning management techniques applied as a cultural mechanism to pass on characteristics of a gentleman to pre-cadet students of Armed Forces Academies Preparatory School using critical ethnography qualitative research. The target population consisted of 10 current teachers, 5 former teachers, 10 pre-cadet students currently studying, and 5 completing pre-cadet students of Armed Forces Academies Preparatory School, totaling 30. The instrument used in this research was a semi-structured in-depth interview using open-ended questions in the key informant interview, including the researcher as an instrument providing information about the school's context which was analyzed by using the concept of Disciplinary Power and Bio-power of Michel Foucault.

The results revealed that: There were 8 learning management techniques used as a cultural mechanism to pass on characteristics of a gentleman to pre-cadet students, consisting of using flipped classroom learning management technique, learning management techniques such as analyzing case studies, learning management techniques using role-playing activities, learning management techniques using brainstorming, learning management techniques in the Science laboratory, learning management techniques in Computer laboratory, techniques for learning management in Thai dance and techniques for learning management physical education. All learning management techniques adapted from the concept of Disciplinary power and Bio-power were incorporated to instill the gentleman characteristics into the pre-cadet students in all areas of Armed Forces Academies Preparatory School.

Keywords: Learning management techniques; Cultural mechanism; Gentleman; Pre-cadet Students

1. บทนำ

โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทยเป็นสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นสถาบันการศึกษาแห่งเดียวในประเทศไทยที่เป็นศูนย์รวมเบื้องต้นสำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผู้ที่ศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร เรียกว่า “นักเรียนเตรียมทหาร” (นตท.) ถือเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ของความเข้มแข็งที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่ชีวิตรับราชการ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศที่เป็นนายทหาร นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรหลัก โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ แม้กระทั่งความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม เสียสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ประเทศชาติคงอยู่ (พรพิพัฒน์ เบนบุญศรี, 2551) โดยจุดประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนเตรียมทหาร คือ ให้นักเรียนมีความคุ้นเคย เพื่อประสานการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในอนาคต สร้างความสามัคคีกันตั้งแต่เยาว์วัย และเพื่อประหยัดงบประมาณ โดยยกเลิกโรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือ และโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ และให้นักเรียนรู้จักและรักษาไว้ซึ่งระบบเกียรติศักดิ์อันเป็นสิ่งสำคัญในระบบการศึกษาของทหาร-ตำรวจ (โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2560) ปรัชญาของโรงเรียนเตรียมทหารคือ “สามัคคี มีความรู้ คู่คุณธรรม” โดยการผลิตนักเรียนเตรียมทหารให้มีความสามัคคี เป็นผู้นำ มีความอดทนทั้งร่างกายและจิตใจ มีระเบียบวินัย ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ และมีความรู้ความสามารถ พร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเตรียมทหารแห่งนี้ จึงเป็นค่านิยมที่บุคคลทั่วไปได้ให้ความหมายและให้ความคาดหวังกับโรงเรียนเตรียมทหารเป็นอย่างมาก เนื่องจากสังคมภายนอกคาดหวังกับระบบ ระเบียบความมีวินัยที่จะได้ปลูกฝังให้กับเยาวชนของไทย ที่ได้เข้าไปฝึกศึกษาภายในโรงเรียนเตรียมทหารเป็นระยะเวลา 2 ปี เพื่อจบการศึกษามารับใช้ชาติอย่างเต็มภาคภูมิ (โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2560) รวมทั้งให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการวิชาทหาร-ตำรวจ เบื้องต้น เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจต่อไป โดยผู้ที่มีสิทธิ์ในการสมัครสอบเข้าเป็นนักเรียนเตรียมทหาร จะต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ระเบียบที่กำหนด หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหลักสูตรเฉพาะทาง มีระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี โดยเน้นในวิชาพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาต่อในระดับต่อไป และยังเน้นในการเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย ลักษณะผู้นำทางทหาร-ตำรวจ ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นสำคัญ (พรพิทักษ์ เข็มบาสุตย์ และวรรณพล พิมพะสาสิทธิ์, 2563, หน้า 63-80)

กลไกทางวัฒนธรรมและกระบวนการที่พยายามกล่อมเกลาและเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบวัฒนธรรม ซึ่งกลไกทางวัฒนธรรมบ่งบอกถึงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและคาดหวังให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม หมายถึง การสร้างและรักษาสังคมที่เสมอภาค ครอบคลุม และยุติธรรม ในอนาคตข้างหน้ากลไกทางวัฒนธรรมจะเปิดกว้าง จินตนาการใหม่และเขียนเรื่องราวที่มีการยึดถืออย่างดุเดือด เปลี่ยนพื้นที่ที่ใช้ร่วมกันและการประกอบสร้างที่ประกอบกันเป็นวัฒนธรรม (Potts, & Hartley, 2014) นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการรณรงค์ ซึ่งจะช่วยกำหนดความคิดเห็น ความเชื่อ และพฤติกรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (รังพิรัชต์ แยมเกสร, 2564) ดังนั้นกลไกทางวัฒนธรรม จึงเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ใช้กล่อมเกลา ปลูกฝัง สั่งสอน ความเชื่อประเพณีต่างๆ กลไกทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมที่เหมาะสมเพราะหากพิจารณาจากมุมมองของ Michel Foucault แล้ว กลไกทางวัฒนธรรมถือเป็นเครื่องมืออำนาจที่มาจัดกระทำกับกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมเฉพาะในบริบทนั้นๆ เกิดเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มขึ้น นานวันวัฒนธรรมนั้นก็เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและเป็นวัฒนธรรมสืบทอดกันมาซึ่งจะอยู่ในรูปแบบอำนาจทางวินัย (Disciplinary power) ที่เกิดขึ้นจากความรู้ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งจะกระทำกับร่างกาย และบรรทัดฐานภายในโรงเรียนเตรียมทหาร อำนาจจึงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ได้ในทุกหนทุกแห่งที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมโดยประกอบด้วยเทคโนโลยีของอำนาจประกอบด้วย (ธีรยุทธ บุญมี, 2551; อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2555) แม้กระทั่งในห้องเรียนของนักเรียนเตรียมทหารก็สามารถมีอำนาจทางวินัย (Disciplinary power) เกิดขึ้นอยู่ทุกอณู ทุกถิ่นที่ภายในโรงเรียนเตรียมทหาร

ดังนั้น กลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษจึงเป็นกระบวนการส่งต่อวัฒนธรรมความเป็นสุขภาพบุรุษในรูปแบบที่เกิดขึ้นในเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (Learning management techniques) โดยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ถือเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่สำคัญซึ่งนอกเหนือจากการฝึกทางทหารที่มีการถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษโดยตรงแล้วเทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่ปลูกฝังถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหารจากรุ่นสู่รุ่นได้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งผู้วิจัยจึงต้องการศึกษากลไกทางวัฒนธรรมผ่านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เห็นถึงวิธีการในรูปแบบต่างๆ ที่ได้ปลูกฝัง อีกทั้งหล่อหลอมนักเรียนจากพลเรือนทั่วไป สู่ความเป็นนักเรียนทหารตำรวจอย่างมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นการพัฒนากลไกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ในการสร้างต้นกล้าแห่งความมั่นคงของชาติให้แข็งแกร่ง อีกทั้งได้พัฒนาความเป็นสุขภาพบุรุษที่ดีของนักเรียนเตรียมทหาร และมีความเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเทคนิคการจัดการเรียนรู้ต่างๆ นี้จะเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษและความเป็นชายชาติทหารต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาเชิงวิพากษ์ (Critical Ethnography) เพื่อศึกษาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหารที่มีการสืบทอดเป็นพฤติกรรม แบบแผน วัฒนธรรม ประเพณีที่ยึดถือจนกลายเป็นวิถีในการดำเนินชีวิต (Polit, & Beck, 2008) โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ อาจารย์ปัจจุบันของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 10 คน อดีตอาจารย์โรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 5 คน นักเรียนเตรียมทหารที่กำลังศึกษา จำนวน 10 คน และนักเรียนเตรียมทหารที่จบการศึกษาแล้ว จำนวน 5 คน รวม 30 คน ซึ่งเป็นการสร้างความหมายและเรื่องราวร่วมกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ เรื่องราวและความหมายนั้นมีอยู่แล้วแต่ในการสัมภาษณ์จะถูกสร้างขึ้นใหม่และถูกถ่ายทอดในระหว่างการสัมภาษณ์นั้น (Rice, & Ezzy, 1999) โดยการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) และบันทึกช่วยจำ สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ คือ เป็นผู้ต้องการขับเคลื่อนความเป็นสุขภาพบุรุษด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร และเกณฑ์การคัดออกคือ เป็นผู้ที่ไม่สามารถให้ข้อมูลจนจบสิ้นการวิจัย อีกทั้งไม่สะดวกในการให้ข้อมูลผู้วิจัยใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลของ Michel Foucault (2012) เรื่องการปฏิบัติอำนาจทางวินัย (Disciplinary Power) และชีวะอำนาจ (Bio-power) จากความรู้/อำนาจ (knowledge/Power) ในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งจะกระทำกับร่างกาย และบรรทัดฐานภายในโรงเรียนเตรียมทหาร และอำนาจจึงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ได้ในทุกหนทุกแห่งที่มีความสัมพันธ์ทางสังคม อีกทั้งผู้วิจัยใช้เทคนิคสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ เทคนิคสามเส้าแบบต่างวิธี (Methods Triangulation) เทคนิคสามเส้าต่างแหล่งข้อมูล (Triangulation of Sources) เทคนิคสามเส้าต่างระดับ (Combined-level Triangulation) เทคนิคสามเส้าต่างกาล (Time Triangulation) และเทคนิคสามเส้าต่างผู้วิจัย (Investigator Triangulation) (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555) เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อมูล โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรองโครงการวิจัย SWUEC-672259

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหารโดยมี ความรู้/อำนาจ (knowledge/Power) เรื่อง ความเป็นสุภาพบุรุษ แทรกตัวอยู่ทุกกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร ประกอบด้วย 8 เทคนิค คือ

1. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning) ในวิชาภาษาไทย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบนักเรียนเรียนรู้บทเรียนจากวิดีโอการสอนและศึกษา คิด วิเคราะห์ ด้วยตนเองจากที่บ้าน ก่อนมาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียน เทคโนโลยีมีส่วนช่วยให้การสอนในห้องเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจารย์ผู้สอนมอบหมายงานกลับบ้าน (Take home) หลังจากทำงานมอบเรียบร้อย อาจารย์ผู้สอนจะทำการนัดเวลาส่งให้ครบทุกคน และต้องเช็คส่งงานให้ครบทุกคนก่อน หากไม่ครบจะหักคะแนน และทำโทษ ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจในการทำงานมอบ คือถือเป็นการได้บททวนบทเรียน และมีคะแนนจิตพิสัยและแจ้งว่าเป็นแนวข้อสอบ เพื่อให้ฝึกทำ

“อาจารย์มอบหมายงานให้ผมกลับไปทำที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่วงวันศุกร์ที่ปล่อยพักบ้าน เนื่องจากถ้ามอบวันเรียนปกติ พวกผมจะไม่สะดวกในการทำครับ เป็นข้อจำกัดในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ อาจารย์เลยสั่งเป็นงานมอบไปทำต่อที่บ้านครับ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน หรือเรียกกันว่า Flipped Classroom ถือว่าเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อตนเองและเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเตรียมทหารได้เป็นอย่างดีกิจกรรมหนึ่งกล่าวคือ เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองในการมอบหมายงานของอาจารย์ประจำวิชาซึ่งเป็นอำนาจที่กระทำควบคุมผ่านกระบวนการสร้างบรรทัดฐานของสังคมและการจับจ้องของอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และตนเองร่วมกัน เป็นการสังเกตตามลำดับชั้นของอาจารย์ที่ทำหน้าที่มอบหมายงานให้นักเรียนเตรียมทหาร ตัวนักเรียนเตรียมทหารเองจะมีการบังคับตนเองให้ปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ที่ได้มอบหมายงาน ทำให้นักเรียนเตรียมทหารเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยปฏิบัติตามกฎกติกาที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา หากไม่ปฏิบัติตามนักเรียนเตรียมทหารก็จะไม่มีมารับผิดชอบต่อ นอกจากจะทำให้ นักเรียนเตรียมทหารมีความรับผิดชอบต่อตนเองแล้ว จะส่งผลต่อความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตเมื่อจบการศึกษาไปเป็นนายทหารนายตำรวจในอนาคต

2. เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด โดยกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่

อาจารย์ผู้สอนจะจัดกลุ่มเพื่อให้ช่วยกันอ่านกรณีศึกษา และร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมซึ่งฝึกฝนการทำงานเป็นทีม (Teamwork) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งการทำงานเป็นทีมนี้ถือเป็นค่านิยมหลักของกองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะได้รับการปลูกฝังเรื่องนี้อย่างแข็งแกร่ง

“วิชาภาษาไทยเรามีกิจกรรมให้เด็กวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องมัทนะพาธา คือให้นักเรียนวิเคราะห์อุปนิสัยใจคอของสุเทพณ์ค่ะ ได้คำตอบหลายหลากแต่ส่วนใหญ่ก็ตอบว่า สุเทพณ์เป็นคนโหดร้าย โมโหแล้วก็สาปนางมัทนาเป็นดอกกุหลาบ และอีกคำตอบคือ สุเทพณ์เป็นสุภาพบุรุษ เสียสละความสุขส่วนตน ไม่เห็นแก่ความสุขส่วนตัว ละกิเลสตัณหา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

กิจกรรมที่ได้เรียนรู้แบบกรณีศึกษา โดยนำตัวอย่างเรื่องราวหรือตัวละครมาให้ให้นักเรียนเตรียมทหารได้วิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อีกทั้งส่งเสริมการทำงานกลุ่มในรูปแบบการทำงานเป็นทีม (Teamwork) คือกิจกรรมการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) ซึ่งถือเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มีกลไกทางวัฒนธรรมที่ปรากฏขึ้นและสอดแทรกขณะปฏิบัติกิจกรรม โดยจากตัวอย่างการสอนนี้ คือการสั่งสอนความเป็นสุภาพบุรุษผ่านตัวละครในวรรณคดีซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับนักเรียนเตรียมทหารได้ ทำให้มีการส่งเสริมและสอดแทรกอยู่ในความรู้ทางวิชาการซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะได้ซึมซับและเห็นความสำคัญของความเป็นสุภาพบุรุษ และทำให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการสอดแทรกความเป็นสุภาพบุรุษในรูปแบบการอ่านหรือศึกษาจากวรรณคดีทำให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกระบวนการกลุ่มที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นถือเป็นการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ถือเป็นการให้เกียรติผู้อื่นซึ่งเป็นพื้นฐานของความเป็นสุภาพบุรุษที่ถูกสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้บทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สวมบทบาทที่กำหนดเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างสมจริง ผู้เรียนจะได้ทำความเข้าใจกับบทบาทที่ได้สมมติขึ้น ผ่านการค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตัวเอง ก่อนที่จะสมมติบทบาทได้อย่างสมจริง คิด แสดงพฤติกรรมตามบทบาทที่ได้รับ ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการค้นคว้า การสังเกต แก้ไขปัญหา และการสื่อสารผ่านสถานการณ์สมมติ

“ผมจำได้สมัยได้เรียนเรื่องกาพย์เห่เรือ ของเจ้าฟ้ากุ้ง ผมได้แต่งตัวห่มผ้าสไบเป็นสตรีในราชสำนัก มีการห่มผ้า การได้กลิ่นน้ำปรุงที่หอมๆ ก็สนุกสนานมาก เพื่อนๆ ก็สนุกสนานดีนะครับ ได้สัมผัสผ้าสไบได้กลิ่นหอมของความเป็นผู้หญิง ผมประทับใจการห่มห่มตะเบงมาน ซึ่งสามารถออกรบได้แสดงถึงความกล้าหาญของผู้หญิงสมัยนั้นและการเดินของสตรีสมัยก่อนจะไม่สบตาชาย ซึ่งเราเป็นผู้ชายก็ควรให้เกียรติผู้หญิงด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติและมีบทบาทสมมติอย่างสมจริงภายในห้องเรียน และเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นคือ การได้เห็นความสำคัญของการแต่งกายของสตรีในราชสำนักในอดีตโดยการได้แต่งตัวห่มผ้าสไบ ได้กลิ่นหอมของความเป็นผู้หญิงในอดีตจากอาจารย์ผู้สอนเตรียม

เป็นสื่อการสอนมาในห้องเรียนรู และได้เห็นความสำคัญในรูปแบบเครื่องแต่งกายซึ่งสตรีในราชสำนัก ประกอบด้วยพระอัครมเหสี พระราชชายา พระราชธิดา หรือบาทบริจาริกา จะหม่สไบทั้งสิ้น การให้เกียรติสตรีเพศจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเรื่องการให้เกียรติ การมอง การสบตาของสตรีจะสำรวม การเป็นชายไม่ควรไปจ้องมองสตรีถือเป็นการสอนเรื่องการเข้าสังคม การให้เกียรติเพศสตรี และได้สอดแทรกความเป็นสุภาพบุรุษอย่างมีรูเนื้อรู้ตัวได้เป็นอย่างดี

4. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการระดมความคิดจากทุกๆ คน ทุกๆ มุมมอง โดยไม่มีการตัดสินถูกผิดของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อหาแนวทางเลือกในการร่วมกันตัดสินใจ ความคิดใหม่ๆ และใช้ในการการวางแผน กิจกรรมระดมสมองเป็นกิจกรรมเพื่อปลุกความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ เป็นเทคนิคที่นิยมเป็นอย่างมาก ในการนำมาใช้ในการระดมความคิดเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาจากหลายๆ มุมมองของแต่ละคนหลายความคิดของสมาชิกที่มาร่วมกิจกรรมระดมสมองกัน

“ผมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6 คน หลังจากนั้นมอบโจทย์ให้นักเรียนช่วยกันระดมสมองและตัดสินใจกันภายในกลุ่มซึ่งเมื่อสังเกตดู อาจมีบางกลุ่มถกเถียงด้วยเหตุผลต่างๆ แต่สุดท้ายแล้วก็ได้ข้อตกลงที่ทุกคนเห็นด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การช่วยระดมความคิดเพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ๆ เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกอยู่ในห้องเรียน อีกทั้งช่วยส่งเสริมกลไกทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเตรียมทหารได้เป็นอย่างดี ที่ให้นักเรียนตระหนักรู้ว่าต้องช่วยเหลือกิจกรรมการปฏิบัติของส่วนรวมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในงาน หรือโจทย์ที่อาจารย์ผู้สอนมอบให้ด้วยการระดมความคิด โดยไม่ต้องกังวลเรื่องผิดถูกแต่อย่างใด การได้ช่วยเหลือกลุ่ม การเห็นประโยชน์ของส่วนรวม การร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ไขปัญหา และระดมสมองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งความสามัคคีที่เกิดขึ้นในการร่วมกันระดมความคิดเห็น จนทำให้งานมอบ หรือโจทย์ที่อาจารย์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทำให้ส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เกิดความรักความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันเป็นพื้นฐานของการเป็นสุภาพบุรุษที่ดีของประชาชนทุกคน

5. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องแล็บวิทยาศาสตร์ (Science Laboratory) นักเรียนเตรียมทหารจะได้ปฏิบัติจริง และมีประสบการณ์ตรง ได้ปฏิบัติด้วยตนเองตามศักยภาพ ทำให้นักเรียนเตรียมทหารได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ซึ่งนักเรียนมีความตั้งใจเป็นอย่างมาก

“หนูจะบอกเด็กเสมอว่า อันไหนที่ต้องทำ ระเบียบวินัยคือสิ่งที่ต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ สิ่งไหนต้องทำคือต้องทำ เช่น อยู่ในห้องต้องให้เกียรติกัน ให้เกียรติครู ให้เกียรติเพื่อน ให้เกียรติตัวเอง ให้เกียรติสถานที่ ซึ่งถ้าเมื่อไรเราไม่ให้เกียรติกันจะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

จากพฤติกรรมของนักเรียนเตรียมทหารประกอบกับการปลูกฝัง กลุ่มเกลาความมีระเบียบวินัยของอาจารย์ผู้สอนทำให้เกิดกลไกทางวัฒนธรรมนี้เกิดขึ้นที่เป็นพื้นฐาน ครูทำให้เป็นกลไกทางวัฒนธรรม

ภายในห้องแล็บวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นส่งต่อพื้นฐานของความเป็นสุภาพบุรุษที่ดี คือการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการให้เกียรติครูอาจารย์ระหว่างการสอน โดยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การให้เกียรติเพื่อน ไม่พูดคุ้ย ตั้งใจทำงานกลุ่มเมื่อได้รับมอบหมายโดยการช่วยเหลือในกลุ่มอย่างเต็มกำลังความสามารถ การให้เกียรติตนเอง คือ การรู้จักตนเองว่ามีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เกิดการช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน

6. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องคอมพิวเตอร์ (Computer Laboratory) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจอีกกิจกรรมหนึ่ง ถือเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูล เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ชีวิต เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ประโยชน์และเหมาะสมกับเด็กมากที่สุด

“สมัยที่พี่สอนคอมพิวเตอร์ พี่ชี้แจงเด็กๆ ทุกครั้งที่มาเรียนห้องคอมฯ ครั้งแรกการจัดเรียงกระเป๋า การวางหมวก จะต้องเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นแนวเดียวกัน จนครั้งต่อๆ ไปพี่ไม่ต้องบอกเด็กๆ แล้ว เด็กจะทำเองครับ แต่ต้องทนกลิ่นแรงๆ ของเค้าน้อยนะ” (เด็กนักเรียนจะมีกลิ่นเหม็นเนื่องจากการฝึกทางทหาร) (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในห้องคอมพิวเตอร์ โดยอาจารย์ผู้สอนจะแจ้งให้ทราบในคาบแรกก่อนเข้าเรียน การกวาดชั้นในเรื่องการวางกระเป๋า และหมวกให้เป็นระเบียบเรียบร้อยก่อนเข้าห้องเรียน อีกทั้งเมื่อเข้าห้องเรียนแล้ว นักเรียนเตรียมทหารจะเข้านั่งประจำโต๊ะคอมพิวเตอร์ของตนเอง และบอกแสดงความเคารพด้วยการรายงานยอดของนักเรียนเตรียมทหารทุกครั้ง ซึ่งระบบการรายงานยอดถือเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการทราบถึงยอดจำนวนของทหาร หากต้องปฏิบัติภารกิจสำคัญต่างๆ จากนั้นอาจารย์ผู้สอนจะเริ่มกระบวนการเรียนการสอนซึ่งนักเรียนเตรียมทหารจะต้องให้ความสำคัญกับการให้เกียรติอาจารย์ผู้สอนเนื่องจากครูผู้สอนไม่สามารถมองเห็นได้หากนักเรียนเตรียมทหารไม่สนใจเรียน ซึ่งหากตรวจพบอาจารย์ผู้สอนจะต้องตักเตือนไม่ให้กระทำอีก

7. เทคนิคการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทย (Thai Dance) เป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะได้เรียนพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย เริ่มตั้งแต่การนุ่งผ้าโจงกระเบนซึ่งต้องตั้งใจนุ่งให้ประณีต จับจีบผ้าโจงกระเบนให้สวยงาม การศึกษาท่ารำพื้นฐาน การศึกษาท่ารำของตัวพระ ตัวยักษ์ ตัวลิง เป็นพื้นฐานของการศึกษานาฏศิลป์โขน “นับตั้งแต่ผมสอบมาเป็นครูที่นี้ความคาดหวังของผมคือนักเรียนที่นี้คือต้องเติบโตไปเป็นนายทหารนายตำรวจหลัก ซึ่งผมเป็นคนสายวัฒนธรรมซึ่งก็หมายถึงเป็นความเป็นชาติ นักเรียนก็ต้องมีหน้าที่รักษาชาติ เช่นกัน ผมจะถามเค้าว่า ชาติสำคัญอย่างไร ถ้าสำคัญเราจะทำเพื่อชาติได้อย่างไรบ้าง วัฒนธรรมก็คือชาติ เช่นกัน แล้วนักเรียนจะรักษาไว้อย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เทคนิคการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทย ตั้งแต่เริ่มต้นก่อนเข้าห้องเรียนนักเรียนเตรียมทหารมีการจัดเรียงรองเท้า และกระเป๋าวางเป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งก่อนเข้าเรียนต้องจัดแถวก่อนเข้าห้องเรียน อีกทั้งการแสดงการเคารพด้วยการกราบเป็นการสอนเรื่องการเคารพพระบอบาวุโส เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ในระบบทหาร และเป็น การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย อีกทั้งความตั้งใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทยถือเป็น ความรับผิดชอบต่อนานาชาติ ของการเป็นนักเรียนเตรียมทหารที่ต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เกิดความรับผิดชอบ ต่อสังคมส่วนรวม หากไม่ตั้งใจเรียนบรรยากาศในการเรียนจะไม่ส่งเสริมให้อีกต่อการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็น ความรับผิดชอบเบื้องต้นต่อสังคมส่วนรวม อีกทั้งการตั้งใจเรียนไม่รบกวนเพื่อนๆ และให้ความร่วมมือใน การเรียนในทุกกิจกรรม ทำให้บรรยากาศเรียนรู้ดีมากขึ้น การนั่ง การยืน การเดิน และการให้เกียรติผู้สอน ซึ่งการให้เกียรติผู้อื่นถือเป็นคุณธรรมเบื้องต้น ของระบบเกียรติศักดิ์ และความเป็นสุภาพบุรุษที่ดีของ นักเรียนเตรียมทหารที่ต้องยึดถือและปฏิบัติ

8. เทคนิคการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (Physical Education) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มี กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญสำหรับนักเรียนทหารเนื่องจากต้อง เรียนภาควิชาการแล้ว จะต้องมีความสมรรถภาพทางกายที่แข็งแรง พร้อมรับการฝึกวิชาทหาร และปฏิบัติการ สำหรับภารกิจต่างๆ ได้

“สมัยที่ผมไปเรียนวิชาพลศึกษา ที่กองพลศึกษา ผมถอดเสื้อผ้าเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเป็นชุดพลศึกษา โดยวางกระเป๋าเสื้อผ้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อย่าวางระเกะระกะ เพราะครูจะบอกเสมอว่า ต้องวาง สิ่งของต่างๆ ให้ดีๆ เป็นระเบียบนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมสมรรถภาพทางกายให้กับนักเรียน เตรียมทหาร โดยเฉพาะนักเรียนเตรียมทหารซึ่งมีความพิเศษ และเฉพาะมากกว่านักเรียนทั่วไป เนื่องจาก นักเรียนทหาร นอกจากจะเรียนเพื่อมีความรู้ทางด้านการกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และสุขศึกษาแล้ว ยังจะมีการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย เช่น ทดสอบวิ่ง ว่ายน้ำ ดึงข้อ ดันพื้น เป็นต้น เนื่องจากนักเรียน เตรียมทหารต้องมีสุขภาพที่แข็งแรง มีรูปร่างสมบูรณ์ สมส่วน สง่างาม อดทน ฝึบผาย มีบุคลิกภาพที่สง่า งามเหมาะสมกับการเป็นทหาร ตำรวจในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับการเป็นสุภาพบุรุษที่มีรูปร่างสมส่วน แข็งแรง ลักษณะดี ซึ่งการเรียนพลศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างเสริมสมรรถภาพร่างกาย โดยเมื่อมีการ เรียนวิชาพลศึกษา นักเรียนเตรียมทหารจะทำการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายจากชุดศึกษา เป็นชุดพลศึกษา ซึ่งจะ ต้องจัดวางของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย จากนั้นตัวแทนนักเรียนเตรียมทหารซึ่งจะเป็นหัวหน้าห้องหรือ เรียกในศัพท์เฉพาะของโรงเรียนเตรียมทหารว่า “หัวหน้าตอน” จะรายงานยอดให้อาจารย์ทราบ หลังจากนั้น อาจารย์ผู้สอนจะชี้แจงการปฏิบัติ โดยการอธิบาย สาธิต และทำการแยกฝึกกีฬา เช่น ว่ายน้ำ กรีฑา ฟุตบอล รักบี้ เป็นต้น ส่วนนักเรียนเตรียมทหารที่เรียนวิชาสุขศึกษา จะเข้าห้องเรียนและได้รับการสอน จากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในแนวเดียวกันคือ การใช้ Active Learning เป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกโดยให้นักเรียนเตรียมทหารมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมซึ่งการเรียนวิชา พลศึกษา จะเสริมสร้างร่างกายให้สมส่วนตามหลักของสุภาพบุรุษที่มีความเหมาะสม

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดที่กล่าวมาทำให้ได้ทราบถึงกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ในรั้วรอบขอบเขตของโรงเรียนเตรียมทหาร (Heterotopia) ของ Michel Foucault (1994) ที่เป็นพื้นที่เฉพาะนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมนักเรียนเตรียมทหารอย่างเช่น นายทหารทหารปกครอง ที่ทำหน้าที่โดยตรง และครู อาจารย์ ที่หน้าที่สอนด้วยการใช้เทคนิคการเรียนการสอนสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมในหลักสูตร โดยครู อาจารย์ นอกจากการให้ความรู้แล้ว ยังเป็นผู้ที่สืบทอดกลไกทางวัฒนธรรมให้กับนักเรียนเตรียมทหารอยู่ตลอดเวลา ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) เทคนิคการจัดการเรียนรู้บทบาทสมมติ (Role Playing) เทคนิคการจัดการเรียนรู้ระดมสมอง (Brainstorming) เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องแล็บวิทยาศาสตร์ (Science Laboratory) เทคนิคการจัดการเรียนรู้ห้องคอมพิวเตอร์ (Computer Laboratory) เทคนิคการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทย (Thai Dance) และเทคนิคการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (Physical Education) ล้วนแล้วแต่เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้สอดแทรกหล่อหลอมและเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดอำนาจทางวินัย (Disciplinary power) อำนาจชีวะ (Bio-power) และภาคปฏิบัติการของวาทกรรม อีกทั้งผลิตซ้ำ (Reproduction) (วนัส ปิยะกุลชัยเดช, 2548) และเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่ปลูกฝังค่านิยมความเป็นสุขภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหารตลอดเวลาที่ได้ศึกษาในชั้นเรียน หรือนอกชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นความมีระเบียบวินัย (โรงเรียนเตรียมทหาร, 2566) การให้เกียรติผู้อื่น การให้เกียรติตนเอง การให้เกียรติสถานที่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเคารพผู้อาวุโสกว่าตนเอง การเสียสละเพื่อส่วนรวม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ความตั้งใจที่จะดูแลรักษาชาติบ้านเมือง เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นสุขภาพบุรุษของนักเรียนเตรียมทหารโดยแท้ (เอกชัย แสงโสภา, 2566, หน้า 76-89)

การเกิดอำนาจทางวินัย (Disciplinary power) สามารถเกิดขึ้นได้กับเทคนิคการจัดการเรียนรู้สังเกตได้จากในแต่ละการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นภายในห้องเรียนสี่เหลี่ยมหรือในสนามกีฬาห้องนาฏศิลป์ ห้องคอมพิวเตอร์ หรือห้องแล็บวิทยาศาสตร์ สามารถเกิดอำนาจทางวินัยที่มีพลังอำนาจเป็นอย่างมาก ที่เกิดขึ้นทุกวัน ทุกชั่วโมง ทุกนาที่ปลูกฝังสั่งสอนนักเรียนเตรียมทหารให้เหมือนถูกจับจ้องว่าต้องทำตามกฎระเบียบ และบรรทัดฐานของสังคมที่กำหนดไว้ อีกทั้งอำนาจทางวินัยเป็นพื้นฐานของความเป็นสุขภาพบุรุษของนักเรียนเตรียมทหาร และเป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่สำคัญในการถ่ายทอดความเป็นสุขภาพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน (Hubert, & Paul, 1982) ส่วนอำนาจชีวะ (Bio-power) เป็นอำนาจในการควบคุมให้คนอยู่ภายใต้กฎระเบียบแบบแผนของสังคม อำนาจซึ่งมิใช่อำนาจแบบกดขี่บังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด แต่เป็นอำนาจควบคุมผ่านกระบวนการสร้างบรรทัดฐาน เป็นอำนาจควบคุมในระดับประชากรผ่านกระบวนการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมบางอย่าง เช่น การวางระเบียบให้มีระเบียบโดยไม่

ต้องมีใครมาแจ้งมาบอก แต่สามารถปฏิบัติเองได้ เป็นต้น ส่วนภาคปฏิบัติการของวาทกรรมนั้นการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่ทำให้ความหมายของวาทกรรม เป็นที่ยอมรับหรือเป็นไปได้หรือดำรงอยู่ในสังคมนั้นๆ วาทกรรมจึงเป็นมากกว่าเรื่องของภาษาหรือคำพูดแต่มีภาคปฏิบัติการของวาทกรรม (Discursive practice) (Foucault, 1982) ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการสร้างวาทกรรม คือ การสื่อสารวาทกรรมนั้นๆ ในเชิงอำนาจ โดยผู้ที่มีอำนาจในการสื่อสาร หรือมีความชอบธรรมบางประการที่จะสื่อสาร และส่งผลต่อการยอมรับของผู้รับสารไปโดยปริยาย เช่น ความเป็นสุภาพบุรุษของนักเรียนเตรียมทหาร ได้ถูกกล่าวจากผู้บังคับบัญชา ครูอาจารย์ นายทหารปกครอง จนเกิดเป็นความรู้ และมีอำนาจเป็นอย่างมาก

อีกทั้งการควบคุมดูแลด้วยการสังเกตและเฝ้ามองตามลำดับขั้นนั้น (Foucault, 1995) เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาที่อยู่ในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนก็ตาม โดยเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเตรียมทหารในห้องเรียน เช่น ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักเรียนเตรียมทหาร นักเรียนเตรียมทหารกับผู้สอน ระหว่างนักเรียนเตรียมทหารด้วยกันเอง เหนือสิ่งอื่นใดอำนาจของการสังเกตนั้น คือการทำให้ นักเรียนเตรียมทหารควบคุมตนเองให้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยปฏิบัติตามกฎกติกาการเรียนรู้ภายในหรือภายนอกห้องเรียนตลอดเวลา เพราะเชื่อว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ การเฝ้าสังเกตตนเองดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่เข้มข้นของอำนาจในการที่ทำให้ นักเรียนเตรียมทหารควบคุมบังคับตนเองให้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี และเป็นสุภาพบุรุษที่ดีได้ด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการทำวิจัย

1.1 สามารถนำผลวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้กับเทคนิคการสอนในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาการถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร

1.2 สามารถนำผลวิจัยไปใช้ให้ครอบคลุมกับทุกสาระการเรียนรู้เพื่อเป็นกลไกทางวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร

1.3 ส่วนราชการอื่นๆ ของโรงเรียนเตรียมทหารที่มีหน้าที่สอนและจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเตรียมทหาร สามารถนำผลวิจัยและวิธีการไปปรับใช้กับนักเรียนเตรียมทหาร

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาความเป็นสุภาพบุรุษของนักเรียนเตรียมทหาร ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและยุคสมัยปัจจุบัน

2.2 ศึกษากลไกทางวัฒนธรรมต่อไปในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อขับเคลื่อนความเป็นสุภาพบุรุษไปพร้อมๆ กันและเป็นแนวทางเดียวกัน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่องเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดความเป็นสุภาพบุรุษให้กับนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร ทำให้เห็นถึงอำนาจทางวินัย อำนาจที่เกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งภายในโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากการฝึกฝนโดยนายทหารปกครองซึ่งมีหน้าที่ในการสั่งสอน อบรมความมีระเบียบวินัย ความรัก ความสามัคคี การให้เกียรติซึ่งเป็นพื้นฐานของความเป็นสุภาพบุรุษ แต่สามารถเกิดขึ้นได้ภายในเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางวิชาการของครู อาจารย์ที่สอดแทรกอยู่ในห้องเรียน ห้องแล็บ ห้องนาฏศิลป์ หรือแม้กระทั่งสนามกีฬาที่สามารถเกิดอำนาจทางวินัยที่นักเรียนต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามระเบียบแบบแผนที่ได้กำหนดไว้ จึงทำให้เกิดกระบวนการที่เป็นกลไกทางวัฒนธรรมสืบทอดกันต่อๆ มาอยู่ภายในเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 เทคนิคการจัดการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของทุกสาระการเรียนรู้สำหรับถ่ายทอดกลไกทางวัฒนธรรมความเป็นสุภาพบุรุษของนักเรียนเตรียมทหารได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

จีระยุทธ บุญมี. (2551). *Michel Foucault*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
 ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). *การออกแบบการวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พรพิทักษ์ เข็มบาสัยต์ และวรรณพล พิมพะสาไล. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 9(2), 63-80. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/papojournal/article/view/212087/161837>
- พรพิพัฒน์ เบญญศรี. (2551). *เตรียมทหาร เตรียมความเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- รังพีรัชต์ แยมเกษร. (2564). *แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันศึกษาการป้องกันประเทศ. (2560). *หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พ.ศ. 2554 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- _____. (2566). *คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 66*. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- วันส์ ปิยะกุลชัยเดช. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด การครองความเป็นใหญ่และอุดมการณ์ของกรัสมซี*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2555). *คิดเหมือนมิเชล ฟูโกต์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ: จากวาทกรรมของปัจเจกบุคคลถึงจุดเปลี่ยนแปลงในอดีต*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เอกชัย แสงโสภา. (2566). ความเป็นสุภาพบุรุษและแนวคิดเบื้องหลังตัวละครชายในนวนิยายเรื่อง กุหลาบเมาะลำเลิงของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 31(3), 76-89. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournal/article/view/264798/180416>
- Foucault, M. (1982). The Subject and Power. In H. L. Dreyfus, & P. Rainbow (Eds.), *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutics* (pp. 326-348). London: Harvester Wheatsheaf.
- Foucault, M. (1994). *The Order of Things an Archaeology of the Human Sciences*. New York: Vintage Press.
- Foucault, M. (1995). *Discipline and Punish*. Translated by Alan Sheridan. New York: Vintage Press.
- Foucault, M. (2012). *Docile bodies Theatre and Performance Design*. Routledge.
- Hubert, L., & Paul, R. (1982). *Michel Foucault: Beyond Structuralism and Hermeneutic*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Polit, D. E., & Beck, C. T. (2008). *Developing an Approach for a Qualitative Study. Nursing research: generating and assessing evidence for nursing actice*. Philadelphia: Wolters Kluwer, Lippincott Williams & Wilkins.

Potts, J., & Hartley, J. (2014). *Cultural science: A natural history of stories, demes, knowledge and innovation*. New York: Bloomsbury Academic.

Rice, P. L., & Ezzy, D. (1999). *Qualitative research methods: A health focus*. South Melbourne, Victoria: Oxford university Press.

